

Udskriftsdato: 15. december 2025

KEN nr 10118 af 07/09/2004 (Historisk)

Ankestyrelsens principafgørelse U-8-04 om erhvervsevnetabserstatning - førtidspension efter ny lov - nedsat arbejdsevne - arbejdsskade

Ministerium: Social- og Boligministeriet

Journalnummer: J.nr.: 1001075-04

Ankestyrelsens principafgørelse U-8-04 om erhvervsevnetabserstatning - førtidspension efter ny lov - nedsat arbejdsevne - arbejdsskade

Resume:

Ankestyrelsen har i et principielt møde behandlet 4 sager om fastsættelse af niveauet for erstatning for tab af erhvervsevne til personer, der er tilkendt førtidspension efter den nye pensionslov, der trådte i kraft 1. januar 2003.

Tilkendelse af førtidspension efter 1. januar 2003 forudsætter, at arbejdsevnen er varigt nedsat, og at nedsættelsen er af et sådant omfang, at personen uanset støtte efter anden lovgivning ikke vil være i stand til at blive selvforsørgende ved indtægtsgivende arbejde. Afgørende for tilkendelse af førtidspension er således nu en vurdering af evnen til selvforsørgelse. Samtidig er gradueringerne i førtidspensionssystemet bortfaldet.

Ankestyrelsen fandt, at der ikke ved bedømmelse af erhvervsevnetabet alene kunne tages udgangspunkt i selve pensionsafgørelsen.

Ankestyrelsen fandt, at pensionssagens oplysninger om den faktisk beskrevne arbejdsevne efter arbejdsskadens indtræden kunne indgå i bedømmelsen af erhvervsevnetabet efter arbejdsskadesikringsloven. Til grund for pensionsvurderingen udarbejdes en ressourceprofil, der beskriver borgerens ressourcer, udviklingsmuligheder og barrierer i forhold til at kunne indgå i jobfunktioner på arbejdsmarkedet.

I sag nr. 1 fik en 54-årig snedker tilkendt erstatning for tab af erhvervsevne på 75 procent for følger efter traumatisk amputation af fingrene på venstre ikke dominante hånd. Ménet var fastsat til 40 procent. Der var tale om en betydelig smertetilstand. Arbejdet havde været forsøgt genoptaget. Fleksjob havde ikke været forsøgt. Der kunne ikke peges på yderligere behandlingsmuligheder.

I sag nr. 2 fik en 54-årig ufaglært slagteriarbejder tilkendt erstatning for tab af erhvervsevne på 65 procent for følger efter en højresidig skulderskade. Ménet var fastsat til 8 procent for daglige belastningsrelaterede skuldersmerter og nedsat bevægelighed. Sikrede havde efterfølgende haft fleksjob på samme arbejdsplads med slagteriarbejde, som han måtte opgive på grund af smerter i skulderen, selvom der ikke var tale armbelastende arbejde over skulderhøjde. Der havde ikke været forsøgt arbejdsprøvning i ikke skulderbelastende arbejde.

I sag nr. 3 fik en 52-årig uddannet sygehjælper tilkendt erstatning for tab af erhvervsevne på 60 procent for følger efter en forløftningsskade i 1990. Ménet var fastsat til 12 procent for konstante rygsmerter og let nedsat bevægelighed. Efter arbejdsskaden arbejdede sikrede i hjemmeplejen indtil 1994. Sikrede blev revalideret til zoneterapeut i 1996-97 og arbejdede som selvstændig i 8 måneder. Frem til 2000 arbejdede hun på vaskeri. Efter sygemelding fra arbejdsløshedskassen i august 2002 blev sikrede indskrevet til arbejdsprøvning i perioden marts 2003- maj 2003. Sikrede havde gode ressourcer og der havde ikke været forsøgt lettere job f.eks. indenfor plejesektoren.

I sag nr. 4 fik en 44-årig kvindelig postassistent tilkendt erstatning for tab af erhvervsevne på 75 procent for følger efter et væbnet røveri i 2000 i form af middelsvær posttraumatisk belastningsreaktion. Ménet var vurderet til 10 procent. Der var samtidig tilkendt 10 procent i mén som følge af et tidligere røveri. Der var ikke grundlag for fradrag for forudbestående eller konkurrerende sygdom. Efter arbejdsskaden blev der søgt arbejdsfastholdelse hos arbejdsgiveren og derefter tilbudt fleksjob, som ikke

kunne realiseres pga forværring af helbredet Som følge af de psykiske problemer var der beskrevet funktionsevnebegrænsninger indenfor ethvert erhverv. Sikrede var relevant behandlet uden effekt.

Love:

Lov om sikring mod følger af arbejdsskade - lovbekendtgørelse nr. 943 af 16. oktober 2000 - § 32, stk. 1 og § 32, stk. 2

Lov om social pension - lovbekendtgørelse nr. 42 af 28. januar 2004 -

Sagsfremstilling 1:

Sag nr. 1- j. nr. 10012075-04

Ved arbejdsskaden skete amputation af fingre på venstre hånd. Sikrede havde delvis 1. finger, delvis 2. finger og delvis 3. finger på venstre hånd i behold. Der var stærke smerter, der blev fremkaldt ved de mindste vibrationer.

Højre hånd, der var den dominante, fungerede normalt.

Ankestyrelsen fastsatte ved afgørelse den 9. juni 2003 godtgørelse for varigt mén til 40 procent.

Sikrede, der var 53 år, havde 10 års skolegang. Han havde arbejdet som bygningssnedker indtil arbejdsulykken den 1. december 1997. Sikrede genoptog arbejdet efter arbejdsskaden og arbejdede fuld tid frem til en operation den 8. januar 2002. Han genoptog arbejdet fra april 2002 med aftale efter dagpengelovens § 28 . Sikrede blev sygemeldt i forbindelse med en operation i januar 2003. Han genoptog arbejdet delvist i februar 2003 og blev igen sygemeldt efter en operation i april 2003. Sikrede forsøgte at genoptage arbejdet i maj 2003. Han blev sygemeldt på grund af smerter.

Sikrede fik tilkendt mellemste førtidspension fra den 1. december 2003 Kommunen havde vurderet, at smerterne i hånden var kroniske og at arbejdsevnen var nedsat i et sådant omfang, at der ikke var nogen arbejdsevne, der kunne udnyttes hverken i ordinært job eller i flexjob.

Ved Arbejdsskadestyrelsens afgørelse den 5. december 2002 fik sikrede tilkendt erstatning for tab af erhvervsevne på 65 procent.

Arbejdsskadestyrelsen lagde vægt på, at sikrede var indstillet til førtidspension som følge af arbejdsskaden. Sikrede havde et betydeligt funktionstab som følge af arbejdsskaden og de smerter som relaterede sig herfra. Arbejdsskadestyrelsen fandt under hensyntagen til sikredes alder, erhvervsmæssige erfaring og uddannelse, at erhvervsevnen var nedsat med ca. 2/3, svarende til 65 procent.

Advokaten klagede på sikredes vegne og gjorde gældende, at kommunen ikke kunne pege på udplacering i ordinært erhverv eller flexjob. Arbejdsskadestyrelsen havde ikke i sin afgørelse påpeget områder, hvor sikrede kunne udnytte sin resterhvervsevne. Tab af erhvervsevne måtte fastsættes til 100 procent.

Afgørelse:

Sikrede havde ret til erstatning for tab af erhvervsevne. Ankestyrelsen forhøjede således erstatning for tab af erhvervsevne til 75 procent.

Begrundelsen for afgørelsen var, at arbejdsskaden havde medført en nedsættelse af funktionsevnen i venstre hånd samt en betydelig smertetilstand, der blandt andet påvirkede koncentrationsevnen .

Arbejdsskaden havde således medført en betydelig nedsættelse af sikredes erhvervsevne. Ankestyrelsen fandt dog, at sikredes højre hånd kunne anvendes til en række funktioner eksempelvis i forbindelse med ekspedition eller lignende, og at venstre hånd kunne anvendes til støttefunktion og løft af ganske lette byrder.

Der udbetales erstatning for tab af erhvervsevne, hvis arbejdsskaden har medført nedsat evne til at skaffe sig indtægt ved arbejde. Der gives ikke erstatning, hvis erhvervsevnen er nedsat med mindre end 15 procent.

Ved bedømmelsen af tabet af erhvervsevne tages hensyn til tilskadekomnes muligheder for at skaffe sig indtægt ved sådant arbejde, som med rimelighed kan forlanges af den pågældende efter dennes evner, uddannelse, alder og mulighed for erhvervsmæssig omskoling og optræning.

Ud fra en skønsmæssig vurdering fandt Ankestyrelsen, at sikredes tab af erhvervsevne kunne fastsættes til 75 procent.

Sagsfremstilling 2:

Sag nr.2 - j. nr. 1002178-04

Ved arbejdsskaden den 7. november 2000 beskadigede sikrede højre skulder. Arbejdsskaden medførte smerter med nedsat kraft og nedsat bevægelighed i skulderen (den dominante).

Ved Arbejdsskadestyrelsens afgørelse den 7. april 2004 blev godtgørelse for varigt mén fastsat til 15 procent.

Sikrede, der var 54 år, havde arbejdet som slagteriarbejder siden 1970. Efter en operation den 18. marts 2002 kunne han ikke mere arbejde på fuld tid, men arbejdede 4 timer dagligt, hvor arbejdsfunktionerne var tilrettelagt således, at han ikke fik armene over skulderhøjde. Sikrede overgik til flexjob den 1. november 2002 med 25 timer ugentligt med arbejde, hvor armene ikke kom over skulderhøjde. Han blev herefter sygemeldt.

Sikrede fik tilkendt førtidspension fra den 19. juni 2003. Det blev vurderet, at det ikke var realistisk at satse på revalideringsmuligheder i form af boglig uddannelse på grund af alder, helbred og skolemæssig baggrund.

Ved Arbejdsskadestyrelsens afgørelse den 8. januar 2004 fik sikrede tilkendt erstatning for tab af erhvervsevne på 75 procent.

Arbejdsskadestyrelsen lagde vægt på, at sikrede havde måttet opgive sit flexjob og fik tilkendt førtidspension på grund af skuldergenerne. Sikrede havde på grund af arbejdsskaden væsentlige begrænsninger inden for fysisk belastende arbejde , og sikrede havde konstante skuldersmerter og nedsat bevægelighed med deraf følgende funktionsbegrænsninger. Han kunne ikke varetage arbejde der indebar belastninger af højre arm, og omskoling/revalidering var ikke realistisk. Før arbejdsskaden havde sikrede en relativ høj årsløn. Opreguleret til 2003 niveau svarede denne til ca. 330.000 kr. På grund af arbejdsskadens følger kunne sikrede ikke længere oppebære en tilsvarende indtægt ved arbejde. Arbejdsskadestyrelsen skønnede dog, at erhvervsevnen ikke var fuldstændig ophævet. Uanset skuldergenerne burde han være i stand til at varetage et let, ikke-armbelastende arbejde nogle få timer dagligt.

Forsikringsselskabet havde i anken anført, at skadens omfang og karakter ikke berettigede til et erhvervsevnetab på 75 procent.

Afgørelse:

Sikrede havde ret til erstatning for tab af erhvervsevne på 65 procent. Ankestyrelsen nedsatte således erstatning for tab af erhvervsevne fra 75 procent til 65 procent.

Begrundelsen for afgørelsen var, at sikrede burde kunne påtage sig ikke-armbelastende arbejde i et deltidsarbejde. Ankestyrelsen lagde i den forbindelse vægt på, at sikrede havde en velfungerende venstre arm, og at han primært havde gener i højre skulder når denne blev belastet.

Ud fra en skønsmæssig vurdering fandt Ankestyrelsen, at sikredes tab af erhvervsevne kunne fastsættes til 65 procent.

Sagsfremstilling 3:

Sag nr. 3 - j. nr. 1002078-04

Ved arbejdsskaden den 24. februar 1990 pådrog sikrede sig en rygskaide. Hun havde smerter i ryggen, og disse blev fremprovokeret ved fysiske belastninger og uhensigtsmæssige stillinger. Der var desuden natlige smerter. Der var nedsat fleksibilitet i lænden.

Ankestyrelsen tiltrådte den 8. juli 2003 Arbejdsskadestyrelsens afgørelse om, godtgørelse af varigt mén på 12 procent.

Sikrede, der var 53 år, uddannede sig til sygehjælper i 1986 og arbejdede som sygehjælper ved arbejdsskaden. Hun arbejdede i hjemmeplejen indtil 1994. Sikrede blev revalideret til zoneterapeut i 1995 til 1997 og arbejdede som selvstændig i ca. 8 måneder. Hun arbejdede herefter på vaskeri frem til marts 2000. Sikrede var herefter sygemeldt indtil maj 2001, hvor hun blev raskmeldt og meldte sig ledig i arbejdsløsheds-kassen. Hun blev den 19. august 2002 sygemeldt fra arbejdsløsheds-kassen.

Under arbejdsprøvning fra den 19. marts til den 15. maj 2003 var formålet afklaring i forhold til erhverv med individuel vejledning, det rummelige arbejdsmarked, afprøvning af muligheder, fysisk træning, gruppedialog om udvalgte temaer om arbejdsmarked og personlige strategier. Sikrede meddelte den 13. maj 2003, at hun ikke formåede at møde på grund af smerter.

Sikrede fik førtidspension med virkning fra den 1. november 2003 med den begrundelse, at helbredstilstanden udelukkede selvforsørgelse i flexjob, også i flexjob med nødvendige skånehensyn.

Ved arbejdsskadens afgørelse fik sikrede tilkendt erstatning for tab af erhvervsevne på 70 procent.

Arbejdsskadestyrelsen lagde vægt på, at sikrede havde følger efter arbejdsskaden i form af vedvarende daglige og natlige lændesmerter som medførte, at hun havde betydelig nedsat erhvervsevne indenfor ethvert erhverv. Arbejdsskadestyrelsen fandt, at sikrede kun i meget begrænset omfang kunne tjene penge på grund af følgerne efter arbejdsskaden.

Forsikringsselskabet havde anført, at tab af erhvervsevne på 70 procent var for højt.

Afgørelse:

Sikrede havde ret til erstatning for tab af erhvervsevne på 60 procent. Ankestyrelsen nedsatte således erstatning for tab af erhvervsevne fra 70 procent til 60 procent.

Begrundelsen for afgørelsen var, at sikrede burde kunne klare et deltidsarbejde af ikke-rygbelastende art indenfor sundhedssektoren.

Ankestyrelsen fandt ikke, at arbejdsprøvningen gav et reelt indtryk af sikredes muligheder for at bestride et ikke-rygbelastende arbejde.

Ved bedømmelsen af tabet af erhvervsevne tages hensyn til sikredes muligheder for at skaffe sig indtægt ved sådant arbejde, som med rimelighed kan forlanges af den pågældende efter dennes evner, uddannelse, alder og mulighed for erhvervsmæssig omskoling og optræning.

Ud fra en skønsmæssig vurdering fandt Ankestyrelsen, at sikredes tab af erhvervsevne kunne fastsættes til 60 procent.

Sagsfremstilling 4:

Sag nr. 4 - j.nr. 1001125-04

Sikrede, der var 44 år, var i april 2000 udsat for et væbnet røveri som postassistent. Hun var i 1984 udsat for et lignende røveri.

Ifølge psykiatrisk speciallægeerklæring var der beskrevet en posttraumatisk belastningsreaktion med angst, vagtsomhed, energiløshed, irritabilitet, koncentrationsbesvær, isolationstendens og tristhed. Sikrede var beskrevet som en psykisk følsom person siden ungdommen med tilbagevendende depressioner. Derudover led hun af lettere ikke arbejdsdremende bevægeapparatsgener.

Ved Arbejdsskadestyrelsens afgørelse af 25. april 2003 blev den posttraumatiske belastningsreaktion vurderet som middelsvår svarende til 20 procent i mén. Da generne imidlertid var udviklet som følge af røverier både i 1984 og 2000 blev ménet fordelt ligeligt, og ménet efter arbejdsskaden i april 2000 fastsattes 10 procent.

Sikrede var uddannet inden for postvæsenet og havde været tjenestemandsansat som kontorassistent med kundeekspedition siden 1979.

Efter sidste arbejdsskade fik sikrede bevilget 1 års tjenestefrihed uden løn og havde efterfølgende et 14 dages ansættelsesforhold i et smykkefirma, hvor hun skulle samle smykker. Sikrede blev afskediget, da hun ikke kunne overskue jobfunktionerne. Sikrede genoptog herefter arbejdet hos tidligere arbejdsgiver, men blev sygemeldt i september 2001. Som led i et forsøg på arbejdsfastholdelse deltog sikrede i arbejdsprøvning i anden afdeling 4 timer 4 dage om ugen.

Sikrede kunne ikke udføre arbejdsopgaver, der indebar kundekontakt, ekspedition og telefonopkald og hun blev hurtigt arbejdsmæssigt stresset, angst og forvirret. Sikrede blev afskediget i oktober 2002, da det skønnedes, at der ikke længere var mulighed for ansættelse på ordinære vilkår hverken hos tidligere arbejdsgiver eller generelt på arbejdsmarkedet ligesom revalidering blev vurderet urealistisk. I oktober 2002 fik sikrede bevilget fleksjob på helbredsmæssig indikation efter § 71 i lov om aktiv socialpolitik. Etablering af fleksjob med de nødvendige skånebehov kunne imidlertid ikke realiseres pga forværring af den helbredsmæssige tilstand.

Sikrede fik tilkendt førtidspension med virkning fra 1. juli 2003 med den begrundelse, at hun havde været sygemeldt pga. posttraumatisk belastningsreaktion. Der blev endvidere lagt vægt på hendes tidligere beskæftigelse, og at hun havde været sygemeldt siden september 2001.

Ved Arbejdsskadestyrelsens afgørelse af 25. november 2003 fik sikrede tilkendt erstatning for tab af erhvervsevne på 75 procent.

Arbejdsskadestyrelsen lagde vægt på, at følgerne efter arbejdsskaden havde medført et betydeligt skånebehov i forhold til mange erhverv, herunder erhverv som medførte kundekontakt. Følgerne gjorde det svært for sikrede at skaffe sig en passende indtjening ved arbejde set i forhold til den indtjening, hun havde haft før skaden. I Arbejdsskadestyrelsens vurdering indgik også, at sikrede havde været i stand til

at skaffe sig en sædvanlig indtjening ved arbejde efter den første hændelse i 1984. Det var først følgerne efter hændelsen i april 2000, der medførte, at sikrede varigt måtte forlade arbejdsmarkedet.

Forsikringsselskabet klagede og gjorde i klagen gældende, at sikrede siden sit 13 år havde lidt af depressioner og i hvert fald siden 1983 havde haft helbredsmæssige problemer samt bevægeapparatsgener, hvorfor det ikke udelukkende var arbejdsskaden i 2000, som var årsag til tilkendelse af førtidspension.

Afgørelse:

Sikrede havde ret til erstatning for tab af erhvervsevne på 75 procent som var det, hun allerede havde fået.

Begrundelsen for afgørelsen var, at følgerne af arbejdsskaden i form af posttraumatisk belastningsreaktion var hindrende for, at sikrede kunne udføre sit hidtidige erhverv og at det ikke havde været muligt at etablere anden beskæftigelse som følge af de meget væsentlige funktionsbegrænsninger arbejdsskaden havde medført.

Som følge af de psykiske symptomer var der udbredte funktionsevnebegrænsninger inden for ethvert erhverv. Der var givet relevant behandling og den medikamentelle behandling havde været omfattende, men forgæves. Der havde forgæves været en tæt opfølgingsindsats gennem i 1½ år, og der kunne ikke længere peges på udviklingsmuligheder i form af omskoling eller udplacering i almindeligt job eller fleksjob.

Der udbetales erstatning for tab af erhvervsevne, hvis arbejdsskaden har medført nedsat evne til at skaffe sig indtægt ved arbejde. Der gives ikke erstatning, hvis erhvervsevnen er nedsat med mindre end 15 procent.

Ved bedømmelsen af tabet af erhvervsevne tages hensyn til tilskadekomnes muligheder for at skaffe sig indtægt ved sådant arbejde, som med rimelighed kan forlanges af den pågældende efter dennes evner, uddannelse, alder og mulighed for erhvervsmæssig omskoling og optræning.

Ud fra en samlet vurdering fandt Ankestyrelsen, at sikredes tab af erhvervsevne kunne fastsættes til 75 procent.

Ankestyrelsen fandt det ikke overvejende sandsynligt, at sikredes erhvervsevne ville være blevet påvirket, hvis hun ikke havde været udsat for arbejdsskaden den 17. april 2000. Den enkeltstående og meget kortfattede oplysning om depressioner siden 13-årsalderen og det forbigående spiritusmisbrug i 1980'erne kunne derfor ikke begrunde fradrag i den samlede erhvervsevnetabserstatning.